

tra llengua com freqüent en la italiana, tinc la intuïció que aquí s'amaga un mot dialectal italià, imitat a casa nostra com tantes expressions pintoresques (*xano-xano*, *putxinelli*, *arlequí*...). Potser un **ricinciolato* 'ben vestidet, ben apedaçat'.

En tot cas, aquest *reixinxolat* nostre ens recorda l'italià *cencio* 'drap, parrac', mot bàsic de la llengua, antic i productiu: *cencerello* «cencino, pezzetto di tessuto», i *cencioso* 'apedaçat', es troben ja en el S. XIII en Jacopone da Todi, *cenciaiuolo* 'drapaire' ja en el XV; i avui el mot existeix en tots els dialectes. Segons els treballs de Merlo (*It Dial* v, 287; IX, 193) i Prati, es tracta d'un ll. vg *CENTIU renovació del ll. clàssic CENTO, -ONIS, 'vestit fet de pedaços', amb propagació de la palatal **cenzo* > *çenço*, mentre que, d'altra banda, en diversos dialectes del Sud i del Nord, hi ha assimilació a la inversa. napol. *zènzula*, Tàranto *zinzolo*, i d'altra banda *cinzolo* a Vicenza ('rimbrençio', que vol dir el mateix). Encara que *AlcM* posi un *žęžšo* 'esqueix a la roba o a la carn' de Felanitx com si fos *xanxo* amb *a* felanitxera, és clar que és = it *cencio* (i més aviat manlleu portuari de l'it que mossarabisme).

Daquest grup es derivaria normalment el mot **ricinciolato* que he postulat com a base. D'altra banda els mots d'aquesta arrel han pres, en altres zones italianes, precisament el mateix significat laudatori que el mot català: milanès *cimènà-s* «attillare»,¹ torinès *cimcènè-s* id.; i un altre torinès, G. Carena, testificava un *ricincinnarsi* «aconciarsi» ('adornar-se, arreglar-se') posant-li una *nn* com si vingués del ll. *cimcinnus* 'rinxol', si bé ja Prati (s. v. *cimcino*) li retreu que això no és més que una toscanització pseudo-etimològica, amb una *nn* artificiosa em sembla evident que tots ells són també derivats del *cencio* de tot Itàlia: aquest, però, amb sufix *-mo*, paral·lel al sufix *-olo* de Tàranto, Nàpols i Vicenza. És natural, doncs, admetre que el suposat **ricinciolato* fos un mot napolità que van aprendre a Nàpols els seguidors del Magnànim: d'aquí la primera aparició en el València del S. XVI

De *reixinxolar-se*, per encreuament amb *refrigeri*, em sembla que ve el vigatà *reixinxeri* que s'usa a la Pna. de Vic, segons el *DAG*, amb el sentit de «menjaret extraordinari», i el de «la flamarada de la llar en un dia de fred».

No se sap qui va afegir al final de l'article *reixinxolat* del *DAG*. «Cp. *reginjolat*», però no hi ha tal mot *reginjolat* en el *DAG* ni se'n té cap confirmació enlloc (res ni en l'*AlcM*), amb tot i que d'aquí el devia treure el *DFa*. És clar que és viu dir «trempat com un *ginjol*», però allò té tot l'aire d'una falsa pista etimològica que algú va suggerir, per tal d'explicar-se *reixinxolat* i que el mestre devia acceptar provisionalment com un mot real i més tard, un oblit dels detalls el féu passar per comprovat. Cf. infra l'incert *reixinxolat*

¹ Per a aquest canvi de sentit melioratiu, cf. termes pintorescos com el fr. *se chiffonner* i cast. *empersifollarse*, que expressen elegància, amb tot i ser derivats de *chiffon* i *perifollo* equivalents de l'it. *cencio*

Reixiu, *reixiuar*, V. ros 'rosada' *Reixiuxir*, potser no existeix. com sempre *AlcM* suposa que Blanes és a l'Emp. (!) i pren per prova un mot imprès a la novel·la rosa de Roig, imitador de Ruyra: és err. tip. per *reixinxolar* del mestre? més aviat confusió de *reixinxolar* amb *reeixir* (potser realment usada; o personal?)

Reixiva alteració infligida per Bulbena a un esporàdic *raxibe* (doc. de 1332 comunicat per Toda al *DAG*), pres de l'ar. *rasif* 'dic, calçada', d'on el cast. ARRECI-FE (*DCEC/DECH*) 'id.' i 'línia d'esculls' (mai «escull») *Reixiuxmar*, V. *xixina* *Reixiuxolat*, pron. incompleta (o contaminada per *reeixit*) de *reixinxolat*, que un anònim de Palafrugell comunica a *AlcM* *Reixondar*, *reixondir*, V. *deixondar* *Reixort*, V. *sortir* *Reixumar*: existència dubtosa (no Lab. 1840-1888): el plumífer de Salvat estrafà el cast. *rezumar* (mera invenció?, alteració ocasional per influència de *xumar*?) *Rejaçar*, V. *retxasar*, -*ssar* (castellanisme intolerable) *Rejectar* (Saura), b. ll. *rejectare* (potser usat ocasionalment en cat.) *Rejlla*, cast. intolerable: admissible *reixeta*; millor cadires *reixades* (etc.) *Rejoir-se* gallicisme ocasional i inacceptable *Rejol*, V. *rajola* *Rejoventador*, *rejovenir*, *rejoventivol* (llicència poètica), V. *jove* *Rejuntar*, V. *junyir* *Rel*, V. *arrel* i *real* (REI)

Relació, V. *preferir*. Però usem aquest lloc per condemnar una vegada més l'expressió acastellanada *ser nòvios*, en lloc de les tradicionals catalanes (i molt més discretes i elegants) *festejar* (*LleuresC*, 71) o *tenir relacions*. Notem que aquest ha estat sempre usat en tot el territori català, fins a l'extrem NO.: *aué relació*s a la Vall d'Aran (1928).

Relacionar, V. *preferir* *Relaix*, *relaxar*, *relaixar*, *relaixó*, V. *deixar*, *lleixa* *Relapse*, V. *lapse* *Relassar*, italianisme ocasional (*rilassare*) *Relat*, *relatador*, *relatar*, V. *preferir* *Relatge*, V. *arrel* *Relatiu*, *relativament*, *relativisme*, -*ista*, *relativitat*, *relator*, -*tòria*, V. *preferir* *Relaxació*, *relaxant*, *relaxar*, V. *deixar* *Relegació*, *relegar*, V. *lleï* *Relegar*, italianisme ocasional (antic) per *realegrar* *Releix*, *releixar*, V. *deixar* *Relenc*, V. *rellent* (LENT) *Relentiu* (*releintiu* grafia dubtosa), potser derivat de *lent*, cf. el cast. *relente* «cachaza», 'sorneguera' (*DECH* IV, 631a4), contaminat per *remtent* *Relicte*, V. *delicte*

RELIGIÓ, pres del ll. *religio*, -*oms*, 'escrúpol, delicadesa', 'sentiment religiós', 'creença religiosa', 'religió'. □ 1.ª doc : S. XIII (Llull, Desclot, *VidesR*).

Al principi del període literari, en el sentit propi, en tant que virtut i creença preses abstractament, a penes s'usava altra cosa que *LLEI*, o la seva variant (l)lig Així normalment en Llull, tot i que en el diàleg entre Nathana i la seva mare, escriu: «per matremoni és *religió*, e matremoni pot ésser sens *religió*», en el llibre II del *Blanquerna*, l'inici del qual és «Comença lo segon libre, qui és de *religió*». Però en Llull i coetanis el mot apareix sovint en el sentit de 'orde religiosa': «Nastàsia --- dix mal del orde de *religió*, loant orde de matremoni» (*Blanq*, *NCL* I, 122.15, 119.3, 122.7); «resposeren los templers --- Sényer En rey --- nós